

דו"ח סיום תכנית

שם הארגון בעברית	מרכז מיטיב לחקר ויישום הפסיכולוגיה החיובית	שם התכנית	פיתוח והטמעה של קורס ל"דפוס חשיבה מתפתח" בהוראת פיזיקה, עבור 350 מורים לפיזיקה ברמת חמש יחידות.
שם הארגון באנגלית	Maytiv center for research and implementation of Positive Psychology	מס' תכנית	300
תקופת המענק	2018-2022 (נוספה שנה לאור אילוצי קורונה)	סכום המענק	1,575,000 ש"ח
שם ופרטי קשר מוביל התכנית	פרופ' ענת שושני	תאריך תום תכנית	30/12/2022
שם איש/אשת קשר מהקרן:	רביד דר		

1. תיאור התכנית ומטרותיה (עד 100 מילים):

תכנית מרכז מיטיב שפותחה בשיתוף קרן טראמפ, נועדה לחשוף את מורי הפיזיקה לאלמנטים פסיכולוגיים המהווים חסמים למימוש הפוטנציאל של תלמידים בתחום, ולגישות ויישומים המתמקדים בהתמודדות עימם. הנחת היסוד בבסיס התכנית הינה, כי חשיפה של מורי הפיזיקה לידע והתנסות בתחומים אלה, תאפשר לתלמידים ולמורים לנצל באופן אפקטיבי יותר את המשאבים החינוכיים המוצעים לשיפור ההישגים של תלמידים ממגוון אוכלוסיות, ובפרט אוכלוסיות בעלות תת ייצוג בלימודי המקצוע.

2. מהם התוצרים והתפוקות של התכנית (עד 100 מילים)?

נבנו סדנאות מתאימות למורי פיזיקה המכילות חשיפה לתפיסות, עמדות, רגשות והתנהגויות של התלמיד והמורה, המהווים חסמים למימוש הפוטנציאל של התלמיד בלימודי המקצוע, פיתוח מודעות למסרים המקדמים תבנית חשיבה מתפתחת בתהליכי הוראת הפיזיקה וחשיפה ללמידה ויישום של מגוון אסטרטגיות פסיכולוגיות, פדגוגיות, גנריות ודיסציפלינאריות, המקדמות חשיבה מתפתחת בתהליכי ההוראה והלמידה. כמו כן, במסגרת התכנית נחשפים המורים לפרטואר של כלים פסיכולוגיים וייעוציים ('קליניים') אשר מקדמים את יישומה של הוראה הממוקדת ומותאמת לחשיבה וללמידה של כל תלמיד ותלמידה. הועברו סדנאות שלמות ל-20 קהילות מורים בעברית ובערבית (למעלה מ-350 מורות ומורים), פותח מודל להפעלת התוכנית בהיקף רחב ולטווח ארוך. התכנית נמצאת כרגע במערכת גפ"ן ונגישה במחיר נוח לכל בית ספר ורשות.

3. מה למדתם במהלך התכנית ומהם הלקחים להמשך? האם התכנית תמשיך גם לאחר סיום המענק?

1. מן התכנית עלתה בבירור חשיבות מתן כלים פסיכולוגים-רגשיים למורים לפיזיקה אשר מאפשרים להם לקחת אחריות על איתור וטיפול בחסמי למידה רגשיים חברתיים. המורים נלהבו מן האפשרויות, הכלים והמיומנויות החדשות שקיבלו, מיהרו ליישם בכיתות ולהנות מיתרונותיהם וההבנה הנוספת שהם מספקים לשיפור והעמקת תהליכי הלמידה. בכל הקבוצות עלתה בקשה ללימודי המשך והעמקה נוספת בהיבטים רגשיים בלימודי הפיזיקה למיצוי הפוטנציאל של תלמידים.
2. גיוס המורים נעשה באמצעות מפמ"ר פיזיקה. מורי הפיזיקה מחוייבים להשתלמויות רבות, כאשר גופים רבים אמונים על פיתוחם המקצועי. בתחום קטן כל כך ותחרותי נאלצנו למצוא דרכים יצירתיות לשווק ולגייס את המורים לתכנית. כך לדוגמא. חלק מההשתלמויות נעשו באופן מרוכז בבית יציב במהלך חופשות, וחלקן, בייחוד בתקופת הקורונה, נערכו בזום. כרגע אנו מצויים בשיח מתקדם מול טבריה וממשיכים להציע את התוכנית ברשויות בהן אנו פעילים. היתרון הרשומי הינו באפשרות לקבץ מורים לפיזיקה ממספר בתי ספר. ברשויות קטנות אנו מציעים תוכניות מעורבות למורי מתמטיקה ופיזיקה.
3. התכנית כאמור, זמינה בגפ"ן ויש רשויות מתעניינות ולכן אנו צופות כי תמשיך ותתפתח לאחר סיום המענק.

4. אילו הייתם מיעצים לקולגה אשר רוצה להוציא לפועל תכנית דומה – מהם שלושת הדברים אליהם חשוב לשים לב (בדיקה מקדימה, עשה/אל תעשה, תוצאות בלתי צפויות)?

1. תכנית זו הינה פסיכו-פדגוגית במהותה ולכן צוות הפיתוח חייב למנות הן פסיכולוגים והן מורים בעלי מומחיות בתחום הדעת, כאשר הפיתוח צריך להעשות יד ביד במשותף. התכנית אינה גנרית, אלא ייחודית לתחום הדעת, ולכן חייבת לכלול הדגמות מתחומי הוראת הפיזיקה הממחישים את האופן בו היבטים רגשיים והיבטים לימודיים משפיעים זה על זה. מורי פיזיקה הם בעלי אופי מסוים וייחודי. הם שונים ממורים למתמטיקה וכימיה. חשוב להכיר היטב את קהל היעד ומאפייניו, ויש לתת להם כלים יישומיים בהם הם חשים כי יוכלו להשתמש ולהביא לשינוי במציאות.
2. לתהליכי פיתוח מקצועי בתחום הדעת מומלץ לבצע את תהליך הלמידה והפיתוח בשותפות עם מדריכים והמפמ"ר במשרד החינוך. גיוס המורים בעזרת המפמ"ר לפיזיקה היה משמעותי מאד בתכנית הנוכחית והן תהליך הפיתוח והלמידה המשותפים.
3. התכנית הוכיחה אפקטיביות ועניין במגוון צורות העברה (סדנה פנים אל פנים, בזום או באופן מרוכז בסדנה בת מספר ימים), מה שמעיד על עוצמת התכנים והיותם יישומיים בעיני המורים.

5. הערות נוספות:

תודה רבה לקרן טראמפ על ההובלה בתחום המצוינות ומתן הבסיס הרגשי הנחוץ כל כך להצלחה. יחד עם תכנית המתמטיקה שאף היא ניזומה וממומנת על ידי הקרן, אנו חשות כי ניתנים כלים עמוקים ומשמעותיים לאוכלוסיות פריפריה אשר נזקקות להם מאד ויכולים לסייע בשיפור היחס למקצועות וההשגים במדעים המדוייקים. תודה רבה על ההזדמנות.

6. קישורים רלוונטיים (אתר אינטרנט, תוצרי התוכנית):

[קישור לעמוד התוכנית באתר מיטיב](#)

